

Společná tisková zpráva Zeleného kruhu, Hnutí DUHA a Greenpeace

Uhelná komise by měla doporučit datum konce uhlí, harmonogram útlumu i konkrétní řešení

První jednání komise proběhne již v pondělí 26. srpna

pátek 23. srpna 2019

Historickým mezníkem pro českou energetiku i kvalitu života lidí se může stát pondělí 26. srpna, kdy se v Česku začne na politické úrovni jednat o konci těžby a spalování uhlí. Podle ekologických organizací je k tomu však nutné, aby se uhelná komise, která se sejde k prvnímu jednání na Úřadu vlády ČR, hned na začátku shodla na jasném cíli. Jejím výsledkem by na závěr (tedy přibližně za rok) mělo být doporučení konkrétního roku úplného konce využívání uhlí v České republice.

Prohlubující se změna klimatu, kterou stále více pociťují i Češi a Češky, vyžaduje urychlené praktické kroky. Stejně důležité proto je, aby komise doporučila rovněž číselně vyjádřený pokles objemu těžby a spalování uhlí v následujících letech a také konkrétní řešení, jak útlumu dosáhnout - změny zákonů a dalších pravidel. Konkrétní řešení musí komise doporučit i pro kraje - zejména jak budou financovány změny ekonomiky a energetiky.

Založení komise schválila 30. července 2019 vláda, která se inspirovala německou komisí. Ta v lednu tohoto roku doporučila, aby Německo ukončilo spalování uhlí v roce 2038 či již v roce 2035. Šlo o kompromis s německými "uhelnými" regiony. Komise se shodla také na tom, že již v příštích čtyřech letech má být odstaveno 12 GW instalovaného výkonu uhelných elektráren, což je více, než je celkový instalovaný výkon uhelných elektráren v ČR. "Uhelné" spolkové země získaly rozsáhlé dotace na restrukturalizaci ekonomiky ve výši 40 miliard euro během následujících třiceti let [1].

České uhelné komisi budou předsedat ministři životního prostředí a průmyslu a mají v ní dále zasednout vrcholní zástupci byznysu, odborů, "uhelných" krajů či vědci. Ekologické organizace mají být v komisi s celkem 19 členy/kami zastoupeny Janem Rovenským, vedoucím klimatické a energetické kampaně Greenpeace, a Jiřím Koželouhem, vedoucím programu Klima, energie a odpady Hnutí DUHA (který bude zastupovat asociaci ekologických organizací Zelený kruh). Ekologické organizace již dříve kritizovaly, že v komisi nemá být dle statutu zastoupen sektor čisté moderní

energetiky a energetických úspor, chybí také obce ohrožené těžbou a spalováním uhlí [2] i zástupce většiny zaměstnanců a zaměstnankyň v uhelných elektrárnách [3].

Ekologické organizace také varují, že ještě před výsledným doporučením komise má proběhnout několik zásadních rozhodnutí, které možnost naplnit doporučení komise zásadně podkopou. Jedná se zejména o plánovaný prodej elektrárny ČEZ Počeradý Pavlu Tykačovi (který chce největší českou uhelnou elektrárnu provozovat další desítky let, což je v rozporu dokonce i s platnou Státní energetickou koncepcí ČR) [4] či záměr rozšíření hnědouhelného velkolomu Bílina [5]. Proto vyzývají vládu, aby udělala vše pro pozastavení těchto rozhodnutí.

Podle výpočtů expertní energetické firmy Energynautics může ČR realisticky odstavit všechny uhelné elektrárny do roku 2030, pokud sníží masivní vývoz elektřiny a využije slibné možnosti rozvoje obnovitelných zdrojů [6]. Podle další studie mohou fotovoltaické elektrárny na střechách, těžbou zničených plochách a dalších vhodných místech v Ústeckém a Karlovarském kraji vyrábět ročně 12 TWh elektřiny [7]. Jedná se o celou polovinu současné výroby elektřiny z hnědého uhlí v těchto krajích [8]. Druhá polovina uhelné produkce v těchto krajích pak odpovídá množství elektřiny, které se z ČR vyváží [9]. Možnosti rozvoje výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů - na rozdíl od hnědého uhlí - mají samozřejmě také i ostatní kraje. Celkově tedy mohou obnovitelné zdroje postupně nahradit uhlí a další fosilní paliva.

“Uhelné” kraje v ČR mají větší možnosti získat peníze na transformaci energetiky a ekonomiky. Finance mohou přicházet nejen z fondů EU [10], ale také například z výnosů emisních povolenek (například prostřednictvím programů, jako je Nová zelená úsporám či tzv. Modernizační fond) [11]. Šancí pro Ústecký a Karlovarský kraj je také zvýšení těžebních poplatků z hnědého uhlí [12].

Jiří Koželouh, vedoucí programu Klima, energie a odpady Hnutí DUHA, řekl:

“Pondělí se může stát historickým okamžikem. Nedávno nepředstavitelná situace je českou realitou - debata o ukončení těžby a spalování uhlí na vysoké politické úrovni začíná. Ale je to logické, změna klimatu čím dál více ohrožuje naši kvalitu života a máme druhé nejhorší ovzduší v EU. Najít v předstihu termín a jasný harmonogram řízeného odklonu od uhlí je výhodnější i z hlediska zajištění nových pracovních míst a ekonomické prosperity do budoucna. Komise však musí přinést konkrétní řešení, jak ústup od uhlí zrychlit. A pokud mezitím firma ČEZ prodá uhelnou elektrárnu Počeradý či rozšíří těžbu na velkolomu Bílina, bude řešení daleko obtížnější a dražší.”

Kontakty:

Jiří Koželouh, Hnutí DUHA, 723 559 495, jiri.kozelouh@hnutiduha.cz

Poznámky pro editory:

[1] <https://www.euro.cz/politika/do-roku-2038-prestane-nemecko-pouzivat-energii-z-uhli-rozhodla-komise-1437242>

[2] Například 3 křesla pro podnikatelskou sféru mají připadnout asociacím, které podporují využívání uhlí, a v roce 2015 dokonce (spolu s odboráři, kteří mají v komisi jednoho zástupce) žádaly prolomení limitů těžby na velkolomu Československé armády a využívání uhlí dalších sto let. Asociace jako Svaz moderní energetiky či Komora obnovitelných zdrojů energie nebo Šance pro budovy naopak chybí.

[3] V komisi má zasednou Českomoravská konfederace odborových svazů, ale většinu zaměstnanců a zaměstnankyň z uhelných elektráren sdružuje Asociace samostatných odborů.

[4] Státní energetická koncepce počítá s odstavením této a dalších elektráren a preferencí dodávek uhlí pro teplárny. Implicitně počítá s provozem 1800 MW instalovaného výkonu v modernizovaných kondenzačních zdrojích na uhlí. Přitom již modernizované elektrárny ČEZ (Tušimice a Prunéřov) tento strop téměř naplňují (celkem 1550 MW). Pokračující Počerady s výkonem 1000 MW by úplně vybočily ze SEK a ohrožovaly celou koncepci energetiky. SEK stanovuje cíl omezit nízkoúčinné využití uhlí v elektrárnách a zajistit jeho přednostní spalování v účinnějších teplárnách hned na několika místech, konkrétně na str. 46, 49, 60, 67 a 68. Plány Pavla Tykače ohrožují bezproblémový provoz tepláren a mohou způsobit nárůst ceny tepla.

[5] <https://www.greenpeace.org/czech/tiskova-zprava/3932/rozsireni-tezby-na-dole-bilina-je-nejvetsi-chybou-ministerstva-zivotniho-prostredi-za-celou-dobu-jeho-fungovani/>

[6] Shrnující infolist ke studii vzešlé z modelování <http://glopolis.org/wp-content/uploads/Infolist-sit-bez-uhli.pdf>

Kompletní studie: http://glopolis.org/wp-content/uploads/Czech-Grid-Without-Coal-By-2030_fin.pdf

[7] Studie *Solar Photovoltaic Electricity Generation: A Lifeline for the European Coal Regions in Transition* je dostupná na <https://www.mdpi.com/2071-1050/11/13/3703/htm>

- [8] Roční zpráva o provozu ES ČR (2018) - http://www.eru.cz/documents/10540/4580207/Rocni_zprava_provoz_ES_2018.pdf/1420388b-8eb6-4424-9ad9-c06a57b5326c
- [9] Přebytek vývozu nad dovozem elektřiny z ČR byl v roce 2018 celkem 13,9 milionů megawatthodin: <http://www.hnutiduha.cz/aktualne/loni-opet-vzrostl-vyvoz-elektřiny-vyvazime-sve-zdravi>
- [10] <http://www.hnutiduha.cz/aktualne/uhelne-regiony-maji-sanci-ziskat-unikatni-systemovou-podporu-eu>
- [11] <https://zmenaklimatu.cz/cz/tiskove-zpravy/1605-penize-z-emisnich-povolenek-jsou-potreba-na-reseni-zmeny-klimatu-ne-na-zalepeni-rozpoctu-novelu-zakona-dnes-zacnou-projednavat-poslanci>
- [12] <http://hnutiduha.cz/aktualne/sance-na-vyssi-tezebni-poplatky-konec-cachrovani-s-penezi-na-rekultivace>